

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben házhoz kordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 80 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 30.

A cserélábu óriás.

Turba sumtus, fruges consumere nati. Ez a kormánypárt.

A képviselőválasztások pontos számbeli végeredményét majd csak egy hét múlva fogjuk megtudni, de az már csak minőség szerint fog változtatni a helyzeten, korántsem pedig jelentőségre nézve.

A kormánypárt, mint előre jeleztük, nagy számban, talán 1867 óta nem tapasztalt többségben fog helyet foglalni az országgyűlésen. Nagy tömeg, mely számmit ugyan, de nem nyom a latban: *numerat, non ponderat.*

Mert ez a tömeg hijával van minden eszménynek, sőt eszmének is; nem vezet más, mint husos fazekak kultusza, a hatalom élvezete s kizsákmányolása. Nyilvánvaló tehát, hogy mivel most még többen vannak, mint eddig voltak, még kevésbé fognak tudni azon az élvezeten békésen megosztzkodni.

Meg fognak ujulni a kulisszák mögött azok a surlódások, melyek kipattanították a Miklós-féle bodvavölgyi panamát, napvilágra hozták a Pulszky-féle Ráfaelképeket, skartba tették Wekerlét és különböző frakciókra bontották a kormánypártot, amelynek széthúzását mi sem bizonyítja csattanósabban annál, hogy a

kvóta-bizottság nyíltan szembeszállt Bánffy báró miniszterelnökkel.

Megbékültek ugyan a választások alkalmára, mert kölcsönös érdekük úgy parancsolta. Mihelyt azonban ismét kezdetét veszi a pártélet, bizonyára a régi pártoskodás is föléled és kapóra fog jönni minden fölmerülő kérdés, hogy az ismeretes fondorkodás teljes erővel megújuljon.

Bizonyság erre a kvóta-, a vám- s kereskedelmi egyezkedés, mely nagyfontosságú kérdésekre nézve, mint egyik-másik esetben már ki is mutattattuk, a kormánypárt egyes tagjai, most már megválasztott képviselők, a választóknak adott programjukban eltérő nézeteket vallanak. Már most, hanem akarjuk föltenni, hogy ezek, a midőn a kvóta-emelést és más új terhek elvállalását a leghatározottabban visszautasították, választóikat a szó legszorosabb értelmében megakarták csalni: akkor tisztában áll az ország előtt, hogy az egyetértés a kormánypárton éppenséggel nem lesz oly zavartalan, mint azt a sugalmazott lapok elakarják hitetni.

E mögött rejlenek azután azok a személyes vonatkozású surlódások, melyek sehol sem találnak annyi tért s alkalmat, mint oly testületben, melynek keretében az egyéni érdek és ambíció

természetesen egymásnak a rovására keres érvényesülést.

Ehhez járul, hogy b. Bánffy, mint beavatott részről jelentik, meg akar szabadulni néhány minisztertársától, akik nem akarnak mindenben magukat személyükben s nözeteikben a kormányelnöknek alárendelni. Ezeknek szintén megvannak saját külön frakcióik a kormánypárton belül, némelyikük egyes kérdésekre nézve azon kívül is, ami az összhangot bizonyára nem igen fogja emelni,

Nem különösen az ellenzék várható éles és következetes támadásaival szemben, melyek ellenében a leszavazás nem segít semmit. Láttuk azt Tisza Kálmán uralkodásának végnapjaiban, amidőn a kormánypárt szavazott mint egy gép a kormány utasítása szerint, — és Tisza Kálmán mégis megbukott.

A kormány helyzete ma még inkább hasonlít Tisza K. amaz emlékezetes esetéhez, minél bizonyosabb, hogy könnyebb a kormánynak többséget szerezni a képviselőválasztásoknál, mint a kvótát emelni vagy Ausztriától a vám- s kereskedelmi egyezségnél pozitív előnyöket kicsikarni.

A nagy többség olyan agyaglábu óriásnak fog bizonyulni, melyet a jól célzott ködöbással a gyermek is megdönthet.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az arany toll.

Irtta: PRIGL OLGA.

Bizony csak szörnyű nagy volt a vita. A kántorné azt állította a nagyfejű fiáról, hogy az az okosabb, — a takarékpénztári könyvelőné a maga gyerekeről dettó. Így aztán nem tudtak megegyezni s a mint föllebb-föllebb licitáltak, csak azon vették észre magukat, hogy majd, kidobják egymást az ajtón s nagy lármájuk hangos csete-patéjuk a szomszédba is áthalatszik. Az ám. No s a szegény özvegy Vágó Andrásné kifutott az udvarra. Nem azért, hogy amazokat hallgassa, hanem mert eszébe jutott, hogy az ő fia meg künn tanul a nyitott szalmás szinbe, pedig az idő hüvöcske, az ablakokat befutotta az izzadságság.

— Én jó Istenem, csak egészsége legyen Endrének, — sóhajtott az asszony s aztán ráterítette kopott nagykendőjét a könyve mellett görnyedő vézna gyerekre.

— Galambom, tán már elég is lesz a tanulásból, — mondta, mialatt aggódó gondossággal czirógatta végig a fiu sápadtas arcát.

Az meg felemelte rá a fénylő, sötét szeméit:

— Látja le akarom gyürni azt a kényes Boros Gyurkát. A tanár elébem ültette, pedig . . .

— Ne gondolj vele fiam . . .

— De most megmutatom, hogy csak azért

is enyém lesz az érdem. Holnap adjuk be a dolgozatot, hallgassa csak meg.

Özvegy Vágó Andrásné odakuporgott a fia mellé, az meg felolvasta, — de hogy olvasta, kívülről is tudta azt a hatvankét sor hexameterben irt verset, melyben Széchi Dezső önfeláldozását dolgozta ki.

Olyan lelkesen, olyan tüzzel deklamált, hogy a két orczája nekiperült, mint a nyíló rózsza.

— Mit szól hozzá édes anyám? — mondta végre s szinte reszketett belé a szava. Az asszony csak bólintgatott fejével, a könyvet meg bele törölte kék festő kötőjébe.

— Mit szólhatnak én hozzá szerelmem, szép, nagyon, — nagyon is szép. Bár jó apád hallhatná . . .

S Vágó Endre büszkén adta dolgozatát a diákság önképző körének bíráló bizottsága elé. Dicséretet kapott érte, de a jutalmat még is csak Boros Gyurka nyerte el. Az ám.

Boros Gyurka a takarékpénztári könyvelőné fia s az apja jóba van a tanárokkal.

No de azért Vágó Endre még sem keseredett el. Mentől inkább elakarták nyomni, annál inkább fokozódott benne az ambíció, s a maturát valamennyiük között ő tette le a legjelesebben. Aztán innen-onnan póéta hírnévre is kezdett vergődni. A szépirodalmi lapok szívesen közölték hangulatos verseit.

Különbösen a jogi pályára lépett. Főnt az egyetemen aztán tanult, verseket irt, meg még órákat is adott.

Szegény fiu volt, mit is tett volna egyebet.

A miniszteri fogalmazó ur két kis fiát készíté elő latinra. Olyan jól ismerte már őt a házmeister is, mióta Pesten van, mindig csak oda járt.

Nagyon szeretik.

Vágó Endre is szinte odanót ahhoz a családnak. Otthon volt náluk. Tanító, — barát egy személyben, azok szívesen látták őt estélyeiken, s Endre jól érezte magát a finom uri társaságban. De meg előnyös is volt az rá nézve.

Csathék háza gyűlölhelye volt a modern író — és művészvilágnak.

— Ma estére meglepetést szerzünk magának Vágó, — mondta egy napon Csathné a fiatal embernek. Lesz szíves nálunk maradni vacsorán?

— Kérem . . .

Vágó Endre hozzá volt szokva az ilyen apró figyelemhez s nem is nagyon bántotta a kíváncsiság. Egy kedvűen lapozgatott a fogalmazó könyvei között.

Egyszer aztán csak nyilott az ajtó s karcu fiatal leány repült be rajta, egyenesen Endre elébe.

Az hirtelen fölugrott ülőhelyéből s valami bemutatás félet hebegett zavartan.

Csath Minka elnevette magát.

— Hát csakugyan nem ismert meg?

— Nem, de mégis . . .

— Hát persze, én vagyok az testestől, lelkestől, a ki magát folyton bosszantotta; — emlékszik? — Egyszer eldugtam a kalapját, máskor meg letörtem a tolla hegyét, — pedig tudtam, hogy maga csak épp avval a tollal sze-

Török bonyodalmak.

A keresztény és mohamedán lakosság közti izgatottság folyton növekvőben van s az ellentét folyton nagyobbodik, míg a diplomáciai helyzet semmiben sem változott.

A nagykövetek még nem kaptak újabb utasításokat, a mi a mellett bizonyít, hogy a nagyhatalmak közt folyó tárgyalások még nem vezettek eredményre. A nagykövetek folyton azt javasolják a szultánnak és a nagyvezérnek, hogy a reformokat minél hamarabb keresztül. Cambon francia követ e kérdésben igen érelyesen lépett fel. A szultán a leghatározottabb ígéreteket tette.

Általános meggyőződés tárgyát képezi, hogy a helyzet így nem maradhat s hogy alapos változásokat kell foganatosítani.

Oroszország tartózkodóan viselkedik, mert nincs katonai készenlétben. Diplomáciai körökben hírlik, hogy a csár mégis hajlandó volna a porta ellen együttes eljárásban résztvenni, ha a nagyhatalmak kiszolgáltatnák Konstantinápolyt zálogul, vagyis, ha a nagyhatalmak Oroszországot biznák meg Konstantinápoly okkupációjával.

Az angolok már nem lépnek fel oly érelyesen, mint eddig. Landsdovne hadügyi államtitkár beszédet mondott, melyben a szultán detronizálása ellen nyilatkozott. Ha Anglia, mondá a szó, ily kalandos politikát követne, úgy a hadügyi költségvetés milliókkal növekednék és fontolóra kellene venni az általános hadi kötelezettség behozatalának kérdését. A kormány bizik az európai koncertben, mely bizonyára meg fogja találni a megoldást.

Bolgár kormányválság.

A Stoiloff-kormány helyzete igen válságos lett. A kelet-ruméliai unionisták elfordulását nem lehet a szobranje felosztásával sem meg nem történtté tenni. A felosztás csak azt fogja eredményezni, hogy a válságot elnapolják. A czankovisták és unionisták egyesülése elmaradhatatlan, miután ezt Pétervárott is óhajtják, azért is, hogy ezáltal erős oroszbarát-többség legyen a szobranjében.

Ily többség ellenében a Stoiloff-kormány

nem lesz képes uralmát fentartani. Több mint bizonyos, hogy a mostani kormány már nem fogja a szobronje felosztásának gyümölcseit élvezni.

Mint biztosan hírlik, a fejedelem Radoslavovot, Gregovot, Czankovot és Haravelovot, az ellenzék négy vezérét magához hivatva, hogy a választási szabadság biztosítása érdekében kérelmet terjesszenek elő.

A góthai kongresszus.

(Dr. V.) Németországnak Gótha nevű városkájában, ott, ahol 21 évvel ezelőtt megalakult a szocziáldemokratáknak ma már hatalmas, a kath. centrum után legnagyobb pártja, tartották néhány nap előtt a német szocziáldemokraták évi nagygyűlésüket.

Ez a kongresszus több szempontból érdekes és fontos tárgyalásokat folytatott. Előnyösen elűt az előbbi nagygyűlésektől mérsékelt iránya és a munkások érdekében kifejtett tevékenysége által, valamint azzal is, hogy ezuttal nem lehetett hallani a megszokott kifakadásokat a vallás és a társadalmi rend ellen.

Mindenekelőtt foglalkoztak az új helyzettel, melyet az u. n. felforgatók elleni javaslat bukása teremtett. A porosz kormány u. i. mikor a javaslat megbukott arra határozta el magát, hogy rendőri úton fogja elnyomni a szocziáldemokraták izgatását. De a rendelet későn jött, a pártot nem találta készületlenül. Sokat nem ártott ugyan nekik az üldözés, mint az előadó jelenté, mindazáltal a birodalmi gyűlés szocziáldemokrata pártjának kötelességé teszik az egyleti élet védelmét.

A politikai agitáció *Bobel* jelentése szerint sikeres eredményeket mutatott fel, de nagy akadály volt a szervezkedésnek az a körülmény, hogy mindenütt csak a fővezéreket Bobelt, Liebnechtet, Auert, Lingert akarják a párt élén látni.

Az osztrák szocziáldemokraták pénzt kérnek a németországi nagygyűléstől,

mert e nélkül nem tudnak sikerrel küzdeni — a klerikások ellen. Amiből azt látjuk, hogy Ausztriában is, mint Belgiumban és Németországban a *katholicizmus képezi a szocziálistáknak legnagyobb ellenségét.*

Elégtétellel konstatálja a nagygyűlés, hogy ahol a szocziálisták az anarchizmus karjaiba vetették magukat, ott nem tudunk sikert felmutatni, mint Hollandia példája mutatja.

Május elsejének megünneplésére nem hoztak kötelező határozatot. Sőt óvatosságra intik őket, nehogy a munkásoknak kárt okozzanak.

Érdekes volt a gyűlésen *Bobel* előadása a londoni nemzetközi munkáskongresszusról. Konstatálta a tényt, hogy az angol munkások nem viseltetnek olyan gyűlölettel a burzsoá ellen, mint a többiek. Oka pedig ennek a feltűnő ténynek az, mert az angol polgárságnak sokkal nemesebb a felfogása a munkásokról s az irántok való kötelezésekről, mint a többiek. Albion fiai megbecsülik a munkát. — A londoni kongresszusnak legnevezetesebb határozata különben az volt, amelylyel kizárták az anarchistákat a munkás-kongresszusokból.

A német szocziáldemokraták nagygyűlésének legfontosabb alkotását a *munkásvédelem* érdekében hozott határozatok képezik. A szocziáldemokraták eleinte elvetettek minden eszközt, mely a munkások helyzetének javítását czélozta; mert azt gondolták, hogy ezzel késleltetnék a végleges megoldást. Most eltértek ettől a vad iránytól s egyhangulag fogadták el az ide vonatkozó határozatokat. Az öregség és munkaképtelenség esetére való biztosítás megkönnyebbítése, a munkások egészségének védelme, a foglalkozás nélküliek nyilvántartása, a házi ipar előmozdítása, a 8 órai munkaidő behozatala az állami intézményeknél (posta, távirat, vasut stb), az egyesületek segélyezése, a női munka kevésbítése, óvó-

retett írni. — Ni de milyen komoly, szertartásos arcot csinál! — Hanem mondja meg igazán, lelkére, hogy nagyon megváltoztam-e? Mit gondol, három hosszú év nagy idő.

Vágó Endre azt felelte: most, hogy visszamelékszik rá, úgy találja, — a Minka kisasszony épp olyan, mint volt, egészen olyan.

— No nincs igaza, — mondta a leány. Nézze a frizurámat. Akkor csopiba hordtam; — meg a ruhám is egészen nagyleányos.

A fiuk zsi bongva törtek a szalonba, Csathné mosolyogva jött be utánuk.

— No ugye, mintha kicserélték volna Minkát, nevetett boldogan.

— Csak az első pillanatra tetszik úgy, — mondta Vágó Endre.

A Minka kisasszony összeszorította telt, piros szájszéleit.

— Vártam, azt feleli, hogy megszépültem, no de azért nem haragszom. S aztán ne mondja, hogy nem gondoltam magára.

Elfutott, meg visszajött s nyitott bőrtokban fénylő aranytollat nyújtott át Vágó Endrének.

— A törött helyébe, — mondta elpirulva. Magának aranytoll kell, — magának aranytolla van . . .

Olvastam a költeményeit, — tette hozzá halkán.

A vacsorához hívták őket. Endre közönyös arcot mutatott, de szinte úgy is érezte, hogy terhére van a lány untalan csevegése. Otthon meg eszébe jutott, mit is mondott az neki: hogy arany tolla van? — Hát azért, hogy olyan felületes, olyan szeleaverdi, — képes

volna a mélyebb érzelmek felfogására, átértette volna költeményeit?

S Vágó Endre nap, nap után jobban meggyőződhetett róla, hogy Csath Minka nem is olyan lány, mint a többi. Nem.

S mire az első sárga levél aláhullott, — egy szerelmes emberrel több volt a földgolyóbison.

Vágó Endre tisztára belebolondult Csath Minkába.

Különben a doktorátusságra készült. Éjt, napot egygyé toldva tanult szorgalmasan, s aztán az aranytoll sem pihent. Mikor olyan édesen tudott az beszélgetni a fehér papírossal, — utána szép kerek betűk rajzolódtak.

Vágó Endre gyönyörködve olvasta az aranytoll munkáját. Nem csak ő, de a nagy közönség is s Csath Minkára irigykedni kezdtek a barátjai, Vágó Endre miatt.

Pedig hát ki tudott valamit előre? — Senki. Bizony nem. Endrének a doktor barátja is csak úgy véletlenül figyelmeztette őt:

— Vigyázz magadra az Isten áldjon meg, mert tönkremegy.

Endre nevetett, meg köhögött. Aztán tanult tovább, s itta a fekete kávé, hogy el ne álmossodjék.

Egyre több sárgalevél hullott alá, őszi szél meghimbálta, kőverte ezüst szemfedőt, borított reá . . .

Endre épp a lakására sietett. Melle zihált homloka nedves volt az izzadságtól, a szíve a lelke meg szomorú volt, mélységes szomorú.

Csath Minka elmegy, — Csath Minka tavaszra jön csak vissza.

Ez zugott lázas agyában, lüktető ereiben.

Köhögött, — a zsebkendőjét szájához emelte s én Istenem egy apró vörös folt jelent meg a fehér vásznon. Csak akkora, mint egy gombostű fej, — Vágó Endre nem is vette azt észre.

Egyszer aztán csak feljött hozzá az anyja, — özvegy Vágó Andrásné. Dehogyan mondta volna el, hogy hívták, bizony a haldokló fiához hívták.

Mert mindenki tudta azt Vágó Endréről. Fől volt a halálos ítélete írva arczára, a két szemébe, — csak ő nem látta azt, csak ő nem tudott felőle.

Csath Minka, neked is jobb volt elmenni, jól tudta az anyád, mért küld el. Vágóné is könnyebben haza tudta csalni a fiát

— Majd leteheti az ügyvédi vizsgáját tavaszra, — mondták neki, most nyugalomra van szüksége.

S Vágó Endre hallgatott a szóra. O maga aztán pihent, csak az aranytolla nem, az egyre mesélt neki szerelemről, tündér boldogságról.

Egyszer aztán csak nem tudott e szónál többet leírni, mint hogy: Minka! — Aztán már azt se, — csak a régi óra ketyegte a falon, meg az el-elmaradó szívdobbanása: Minka, Minka!

S Csath Minka megérezte, hogy hívják, még jó hogy el nem késett.

. . . Vágó Endre szorosan fogta meg a kezét, az alkonyugár szomorúan nézett be a ablakon, — s az aranytollat beszötte hálójával a menyezetről aláfutó szürke pók.

intézkedések a munkás-szerencsétlenségek, balesetek ellen stb. mind olyan dolgok amelyek megérdemlik minden ország törvényhozóinak figyelmét és gondoskodását. A munkás-balesetekről szóló kimutatás, melyet az előadó ismertetett, valóban meglepő, méltán kelt aggodalmat. Németországban u. i. 1888-tól 1894-ig az ipari munkásoknál 1,110.442 baleset történt, a földműveléssel foglalkozóknál pedig 277.019. E balesetek 36,046 életet követeltek.

A magyar szociáldemokraták egyleti működéséről keveset hallunk. Most látjuk, hogy részt vesznek a választásokban, körülbelül 20 helyen jelöltet állítanak, akik összesen sem kapnak többet 500 szavazatnál. Jobban tennék, ha ők is komolyan foglalkoznának a magyar munkások helyzetének javításával.

Képviselő választások.

— Távirati tudósítások. —

Az O. É. kimutatása szerint — 334 választás eredménye ismerete.

Szabadelvű 235, nemzeti 27, Kossuthp. 38, Ugronista 14, pártonkívüli 7, néppárti 17, nemzetiségi 1. Pótválasztás 6, és megszüntették a választási aktust 1 kerületben.

Szatmár: Ugron Gábor fg. 126 szótöbbséggel Chorin Ferencz kormánypárti ellenében megbukott.

Kassa: Beöthy Ákos np. megbukott.

Jelek magyarzata: kp. = kormánypárti; — népp. = néppárti; — np. = nemzetipárti; — fg. = függetlenségi; — nz. = nemzetiségi; — pk. = pártonkívüli.

Rácz-Almás: Gr. Eszterházy Miklós Móríc néppártival szemben győzött Nagy Gy. fg.

Székelly-Udvárhely: Hoitsy fg. bukott Gyurfás kp. ellenében.

Jákóhalma: Márkus J. bp. megválasztott.

Técső: Réti Mihály kp. győzött.

Szakolcza: Frideczky Timót kp. megválasztott Vaczblik néppárti ellen.

Keczel: Tarajossy Sándor kp. Apáthy fg. ellenében győzött.

Rimaszécs: Draskóczy László kp. megválasztott Fáy B. fg. ellenében.

Szék: Maletér kp. szász egyhangulag.

Nagydisznód: Trauschenfels Emil kp. szász egyhangulag.

Ujegyháza (Szeben m.): Dörr Soma kp. szász ellenjelölt nélkül.

Ilyefalva (Háromszék): Székely Gy. kp. egyhangulag.

Keresztény-Sziget (Szeben m.): Schwicker Henrik kp. szász ellenjelölt nélkül.

Szempéz: Esterházy Miklós gr. nemzeti párti győzött Csizmadia néppárti ellenében.

Privigye: Jurics Mihály néppárti lett képviselővé.

Oroszáza: Pótválasztás lesz Zay Miklós kp. és Veress Kossuth-párti közt.

Kecskemét felső kerület: Kossuth Ferencz, ki szűkebb választásba került tegnap, ma a jelöltségről Horváth Ádám javára lemondott.

Nagyvásony (Veszprém): Óváry L. kp. győzött Fodor fg. ellenében.

Tiszafüred: Graef Andor fg. képviselő lett, Lipcsey Ádám megbukott.

Kápolna (Heves): Okolicsányi fg. győzött Porzsolt K. kp. ellen.

Tüged (Heves): Dobiczky kp. többséget nyert Rácsek néppártival szemben.

Karzag: Madarász Imre fg. 1620 szavazattal megválasztva Jókai kp. 1225 szavazata ellen.

Aranys-Medgyes: Szentiványi Gy. kp. 1710 szóval György Endre kp. 1366 szavazata ellen megválasztva.

Zboró: Feszt Lajos krp. lett megválasztva Ártor népp. ellen.

Korpona: Fodor kp. 1040 szóval megválasztott Ivánka Oszkár np. 566 szavazata ellen.

Szász-Sebes: Gróf Horváth-Tholdy Lajos (szab.) megválasztott.

Galántha: Zsigárdi (kp.) megválasztott Hortoványi pk. ellen.

Vágbesztercze: Zsámbokréti Emil megválasztott Havlicsek (népp.) ellen.

Zsolna: Smialovszky Valér kp.

TovaiCsóva: Gromon Dezső kp. megválasztott.

Hódmezővásárhely: Endrey Gyula fg. megválasztott.

Hajdu-Nánás: Oláh József Kossuth-párti egyhangulag.

Krassó: Szuhányi Ferencz (kp.) megválasztott.

Alsó-Lendva: Marsovszky Endre (néppárt) Mandel Pál kp. ellen 783 többséggel megválasztott.

Abony: Gullner np. megválasztott.

Léva: Leidenfrost László kormánypárti megválasztott.

Ó-Becse: Dombos Béla (kormánypárti) megválasztott.

Tiszalök: Kornis Ferencz (nemzeti párti) Onódy fg. ellen megválasztott.

Puchó: Kubinyi György kp. megválasztott Markovits néppárti ellen.

Szent-Lőrincz: Jeszenszky Ferencz fg. 1310, Darányi néppárti 1048, Nagy Dezső kp. 406 szavazatot kapott. (Pótválasztás.)

Galgócz: Rudnyánszky Béla kp. megválasztott Esterházy Miklós Móríc néppárti ellen.

Vág-Vecse: gr. Széchenyi Aladár kp. Prohászka Ottokár npp. ellen megválasztott.

Báán: Polyák Béla kp. megválasztott, Gyuk népp. ellenében.

Szobráncz: Tomcsányi (nemzetipárti) megválasztott.

Nagy-Ilosva: Simó Lajos kp. megválasztott.

Zalaegerszeg: Farkas József népp. Klamarik kp. ellen megválasztott.

Göncz: Zichy Jakab gr. (nemz p.) megválasztott.

Szenicz: Zmertich Iván (kp.) győzött, Veszelovszky népp. ellen.

Szombathely: Éjfélt után 1 óraker hirdették ki az ítéletet. Wlassics kapott 1164 Major népp. 1506 szavazatot.

Németújvár: Rosenberg kp. 203 szótöbbséggel győzött Semadan népp. ellen.

N-Tapolcsány: Sulyovszki Dezső kp. Liptó-Szt.-Miklós: Matuska Péter kp.

Szászváros: Nopcsa Elek br. kp. Titel: Zákó Milán kp.

Szaks: Kammerer Ernő kp.

Bártfán: Bornemisza Ádám (szabadelvű) 52 szótöbbséggel megválasztott.

Zilahon: Várady Gábor (szabadelvű) 625 szótöbbséggel megválasztott.

Tordán: Papp Sámuel kp.

Toroczkón: Thoroczkay Miklós gr. kp. Eperjesen: Schmidt Gyula kp.

Hétháron: Szinnyi Merse Pál kp. Pozsonyban: II. kerület: Neusidler Károly kp.

Fogarás: Mikszáth Kálmán kp. 965 szavazattal képviselőnek megválasztott.

Arad: Hieronymi kp. 1061 szavazattal Péterffy 556 szavazata ellenében győzött.

Zomborban: Széchenyi József (szabadelvű) Drakulics Pál dr. (nemzetipárti) ellenében 128 szótöbbséggel megválasztott.

Rózsahegyen: Matyasovszky Gyula (szabadelvű) Massura (néppárti) ellen 111 szótöbbséggel megválasztott, hallatlan erőszakkal.

Czegléd: Kossuth Ferencz egyhangulag Podmaniczky Frigyes báró kp. visszalépett.

Nyirbátor: Gencsy Albert fg. egyhangulag, Gränzenstein Béla államtitkár, kormánypárti visszalépett.

Nád-Udvár: Papp Elek fg. egyhangulag.

Nagy-Kőrös: Eötvös Károly fg. egyhangulag.

Dunavecse: Benyovszky Sándor fg. gróf egyhangulag.

Nyirbogdáni kerületben Kállay Lipót fg. egyhangulag megválasztott.

Kisvárdai kerületben Kossuth-párti Farkas Balázs képviselővé választott.

Hajdu-Böszörmény: Szinay Gyula fg. megválasztott.

A meggyászói kerületben Nagy Sándor dr. kp. győzött.

Dárdán: Hentaller Lajos fg. győzött.

Makó: Justh Gyula fg. megválasztott.

Nagy-Kapus: Komjáthy Béla fg.

Szegvár: Helfy Ignác fg.

Szegzárd: Boda fg. győzött, Ürményi népp. ellen.

A szalántai járásban Brázay Kálmán fg. Vajay István népp.-val szemben nyert.

Paks: Szluho István fg. egyhangulag.

Gyöngyös: Visontai Soma fg. egyhangulag.

Kun-Félegyháza: Holló Lajos fg. győzött Bakonyi népp.-val szemben.

Szinben: Lakatos Miklós fg. megválasztott.

H-Szoboszló: Polónyi Géza fg. megválasztott.

Kis-Czellben: Györy Elek fg. megválasztott.

Lengyel-tóiban: Ábrányi Kornél pk. Zelenyákkal szemben megválasztott.

Szikszón: Péchy Tamás pk. megválasztott.

Lőcsén heves küzdelem után Engelmayer József kp. 905 szóval megválasztott Zelenyák népp. 848 szavazata ellenében. Mult számunkban közöltük, hogy Zelenyák lett megválasztva, a mit most helyreigazítunk.

Stomfa: Komlóssy kanonok pártonkívüli, szótöbbséggel győzött Ottoeska néppárti ellenében.

Csákova: Mayer Károly. kp.

Oláhfalva: Dániel Gábor kp.

Ozora: Joanovics István kp.

Homonna: Andrassy Géza gr. kp.

Rékás: Janicsary Sándor kp.

Ökörmező: Szaplonczay J. kp.

Mező-Kászony: Lónyay Géza kp.

Fehértemplom: Szivák Imre kp.

Felsővissó: Jónás Ödön kp.

Dédes: Serényi Béla gróf kp.

Temesvár: Fejérváry Géza br. honvédelmi miniszter kp.

Deés: Teleki Domokos gr. kp.

Sepsi-Szent-György: Beksics Gusztáv kp.

Máramaros-Sziget: Urányi Imre kpárti.

Dunaszerdahely: Erdély Sándor igazságügyminiszter kp.

Óklánd: Heltai Ferencz kp.

Szász-Régen: Kemény Ákos br. kp.

Balavásár: Kabos Ferencz kp.

Nagy-Iklód: Wass Béla gr. kp.

Hódság: Molnár Károly kp. 100 szavazattöbbséggel választott meg.

Kunszentmárton: Hajdu kormánypárti 223 szavazattöbbséggel megválasztott.

Szászrégenben: Kemény Ákos báró kp. megválasztott.

A kolozsi kerületben Bónis István kp. választott meg.

Végvárot: Vargics Imre kp. választott meg.

Lippán: Görgey Gyula kp. választott meg képviselőül.

Török-Kanisán: Tallian Béla békési főispán 702 szótöbbséggel győzött Schreyf Béla szociálista jelölt ellen.

Ókanizsa községben Bezerédi István kp. képviselővé választott.

Bogsánban: Szögyény László pk.

Szászabánban: Pulszky Ágost kp.

Mura-Szombat: Szapary L. kp.

Maros-Ujvárt: Kemény Endre báró kp.

Abudbánban: Lukács László kp.

Párdányon: Csávossy Béla kp.

Nagy-Bereznán: Hegedüs Béla kp.

Zorlenczen: Szerb György kp.

Körmenen: Chernel György kp.

Berecken: Neumann Armin kp.

Morva-Szent-János: A néppárt tul-

nyomósága folytán Molecz kormányparti visszalépett. Kubina dr. népp. ügyvéd megválasztott.

R u m: Buzáth Ferencz nyolczszázhetvennégy szótöbbséggel választott meg. Semmiféle zavargás nem fordult elő. A néppárt lelkesedése az egész idő alatt óriási volt.

A l s ó - L e n d v a: Marsovszky Endre dr. kp. megválasztott.

M a r c z a l i: Ifj. Somsich Andor gróf np. egyhangulag.

S u g a t a g: Mihályi Péter np. egyhangulag.

E s z t e r g o m: Frey Ferencz, a nemzeti párt jelöltje, 126 szavazattöbbséggel Földvári dr. kormányparti ellenében Esztergom város képviselőjévé választott. A papság, kivéve Pór Antalt, Frey mellett szavazott.

M a g y a r - Ó v á r: Reiter János np.

B a l a s s a - G y a r m a t: Latkóczy kp. képviselővé választott.

N a g y b á n y á n: Láng Lajos kp. megválasztott.

M a g y a r - I g e n b e n: Werner Gyula kp. megválasztott.

T a t a: Konkolyi Miklós kp. képviselővé választott Esterházy Ferencz gróf (néppárti) ellen.

S z e n t - E n d r e: Lupa Péter kp. megválasztott.

M a g y a r - L a p o s: Teleki Sándor gróf kpárti.

S z l i á c s: b. Radvánszky György kp.

A k o s f a l v a: Légrady Károly kp.

B a z i n: Matlekovics Sándor kp.

K ö b ö l k u t: Kobek István kp.

H a l a s: Latkóczy Imre kp.

T a b: Agoston József kp.

V i l á g o s: Takács Sándor kp.

S z é c s é n y: Pejacsevics Arthur gr. kp.

K ő s z e g: Szájbely Gyula kp. Vadász npp. szemben.

S z i r á k: Sréter Alfréd kp.

K i s - B e c s k e r e k: Bessenyei Ferencz kpárti.

M o r a v i c z a: Jovanovics Szilárd kp.

Z i c h y f a l v a: Karácsonyi Jenő gr. kp.

C s e n g e r: Domahidy Viktor kp.

F ü l e k: Berthold Artur gr. kp.

K o m á r o m: Tuba János kp.

Ó c s a: Balogh Kálmán kp.

S t u b n y a: Justh György kp. Turek néppártival szemben.

S á t o r a l j a u j h e l y: Dókus Ernő kp.

B a t t o n y a: Babó Lajos kp.

P é c s v á r a d: Kardos Kálmán főispán kp. 1360 szavattal nyert.

C s á k t o r n y a: Wlassits Gyula megválasztott Major npp. szemben.

A r a n y o s - M a r ó t h o n: Klobusitzky János kp. megválasztott Molnár Lajos npp. ellenében.

S z e g e d: I. ker. Tisza L. gr. megválasztott Eötvös K. szemben.

A k e c s k e m é t i felső-kerületben Horváth f. 419, Kossuth f. 382, Kaas npp. 361. sz. Pótválasztás lesz Horváth és Kossuth között. Utóbbi lemondott.

É r s e k u j v á r o n Craus István kp. dr. Kovács Pál npp. ellenében.

— Az *ugrai* kerületből írják nekünk, hogy Tisza István megválasztása azelőzmények után itélve valóban nem volt meglepő; nem volt főleg azok előtt, kik a liberálisok kortesfogásait ismerik. Tisza Istvánnak kétszeres oknál fogva is könnyű volt a mandátumhoz jutni, mert először kerületében az emberbőr igen jutányos áron volt megvehető, még a választás utolsó óráiban is; t. i. egy-egy szavazat 1—15 frt közt váltakozott; másodszer pedig azért volt könnyű, mert az itt elterjedt hír szerint Tisza István igen kecsgetető ígéretet tett volna, — a mi kissé hihetetlennek látszik — geszti hiveinek, azt t. i. hogy a püsp.-radványi pusztát nyomban a választások után el fogják osztani a gesztiak közt. Ha e hír való: úgy kár volt Tisza Istvánnak a gesztiak iránt mutatott nagylelkűségben oly hamar megállapodni s mehetett volna még tovább egy lépéssel és így nyilatkozhatott volna, mivel püsp.-radványi pusztát tözsomszédságában fekszik Tisza-Radvány: tehát egy füst alatt Tisza-

Radvány is el fog osztani a gesztiak közt. A választásnál az a meglepő és szomorú dolog, hogy akadt sok oly gyenge jellemű választó, ki annak az egy-két frtnak nem bírt ellenállni, mitsem törődve a lelkiismerettel és becsülettel.

— *Debreczenből* írják nekünk: Itt nagy megbotránkozást szült a kormánypart azon taktikája, hogy utolsó napon Márk Endrét, a második kerület nem hivatalos kormányparti jelöltjét — mivel a független párt Tóth Bélát fölléptette — a Király Ferencz hivatalos jelölt érdekében visszalépésre bírta; és pedig leginkább a függetlenebb állású szabadelvűiek bosszankodtak a hivatalos machinativ miatt. Hogy mivel bírták, vagy általában mi bírta Márkot e lépésre, még most nem dönthető el; később valószínűleg kitudódik. Annyi bizonyos, hogy Tóth Béla csakis így bukhatott el 127 szóval Király Ferencz ellen.

Az első kerületben Thalynak aránylag nem nagy többségét (168) az magyarázza, hogy ellenfele, Mayer Emil, az *»István«* gőzmalom igazgatója s így igen sok ember függ (vagy képzeli, hogy függ) tőle. Különben a kormánypart el is követett mindent jelöltje érdekében.

Feltűnő különösen a harmadik kerületben Kola János kormánypartinak nagy többsége (236) Komjáthy Béla Kossuth-párti ellen. Ennek oka részben a független párt vezetőségében is rejlik, mert csak a tizenkettedik órában kapkodott fűhöz-fához, hogy jelöltet találjon s Komjáthynak ideje sem volt programbeszédet mondani; másrészt meg éppen ebben a kerületben tartózkodtak a szavazástól legelőbbben (alig szavazott több felénél) minthogy sem a kormány szekerét nem akarták tolni, sem a vele egy huron pendülő Kossuth-pártét. Sokan, kik szavaztak is, a kvóta miatt tették, nem pedig a Kossuth-párttal való együttérzésből.

— *Gyuláról* írják lapunknak: Városunkban szombaton lesz a képviselőválasztás. Az ellenzék Bartha lelkesítő beszéde és a kormányparti jelölt ijesztgetéseinek leleplezése által még jobban megerősödött, úgy, hogy nagyon kétséges, hogy melyik párt fog győzni, a különbség valószínűleg csekély lesz. Bartha Gyulán van most is és ott várja be a választást.

A kormánypart nagy erővel korteskedik, a megyei és városi hivatalnokok naponként bejárják a választókat és kapacitálják őket: Legnagyobb buzgalmat fejt ki azonban R e z e i Silvius kir. tanfelügyelő, a ki gör. kath. pap is. A mi neki eddig nem volt szokása, most még a reverendát is felveszi és teljes papi díszben jár a románok közt, a kik mind gör. keletiek, és úgy kapacitálja őket a kormánypart részére. Sőt általános megbotránkozást keltett, hogy gör. kath. pap létére a mult vasárnapok egyikén a gör. keleti nem egyesült görög templomban nyilvánosan prédikációt tartott a román hiveknek, hogy annál sikeresebb legyen kortes munkája.

Ajánljuk egyházi főhatósága figyelmébe.

— *Kézdivásárhely* okt. 30-án választ 1 és Miskolcz 2 képviselőt. Összesen 3 képviselőt.

— *A csaczai merénylet.* Az alkotmány ellen elkövetett merényletnek kell neveznünk azt a kvalifikálhatlan tettet, melyet Csaczán követtek el, melyről már adtunk hírt.

A liberálisok egy botránnyal ismét gazdagabb és az ország közvéleménye pedig egy újabb felháborító esettel áll szemben, mely magában véve is elég ok volna arra, hogy ez a mostani rendszer az ő kormányával együtt tovább meg ne türessék. A francia panamistákat a közvélemény megvetésével bürtönbüntetéssel sújtották, nálunk egy országot fosztanak meg legdrágább kincsétől, alkotmányosságától, a leggaládabb merényletakkal s ezek a merénylők fölemelt fővel járnak s azt maguknak érdemül tudják be.

Ha ez az ország a forradalom szélén áll, tulajdonítsa magának az az erőszakoskodó párt, mely könyörtelenebb a legvérengzőbb despotánál és ellentétben az ország közvéleményével alkot önmagának egy rendszert, amilyennel ennek az országnak összes adózó polgárságát szerencsétlenebbé teszi a szibériai száműzötteknél: kifosztja erkölcsileg, kifosztotta anyagilag.

A milyen eset Csaczán történt, olyan nem fordult még elő az egész világon, mióta alkotmányt ismernek. Sem angol, sem francia, német, spanyol, olasz, vagy akármelyik, hiába keresne ilyet az ő multjának lapjain.

Mit várhattunk még ettől a rendszer-től, mely alatt ugyan inog a föld, de annál vérengzőbb, annál merészebb kalandokra vállalkozik?

Nyitrat, Stomfát hiába aposztrofálták a parlament előtt, a kézzel fogható visszaélések daczára igazoltatnak jelentették ki azokat a mandátumokat, a melyekhez annyi árulás, esel és erőszak tapadt.

Most itt van egy újabb merénylet, mely meglepőbb és inkarnátusabb a többinél. Csernoch esztergomi kanonokra, ki a csaczai kerületben lépett fel néppárti programmal, visszavetették egyedül azért, mert jejltségeinek bejelentésénél elmulasztotta megemlíteni a foglalkozását. Ehhez hasonlót még nem pipált Bánffy uram: egy országosan ismert kanonokot mint képviselőjelöltet visszautasítatni azért, mert elmulasztotta feljegyezni, hogy esztergomi főegyházmezei kanonok.

Hát *Bánffy* b. és miniszter társai, vagy *Tisza* K., *Podmaniczky* Frigyes b., *Szilágyi* Dezső avagy azok, kik őket jelölték, bejelentették-e foglalkozásukat? Ha nem, akkor a csaczai eset szerint, *választásuknak semmisnek kell lennie.*

A gazda-osztály 1868. óta.

A kiegyezés után kivitelünk nagy mértékben felszökött. A mérleg eleinte aktív, később azonban évről-évre óriási hiánnyal zárul. Ehhez járult az állami háztartás deficitje és a rossz termések. 1873-ban, tehát a válság évében, a buza országos átlagban hektáronként nem adott többet 6-57, a rozs 4-94, az árpa 10-97, a tengeri 7-98 hektoliternél, még a burgonya és a takarmánytermés is nyomoruságos volt; hiányzott a szegény ember élelmének pótszere, de hiányzott a jószág takarmánya is.

Feltűnő ez a sok rossz termés egymásután, de feltűnő a jónak ismert évek alacsony termési átlaga is. Az 1870. évet, mint bő esztendő emlegetik, mégis főgabonanemünk, az őszi buza nem adott többet hektáronként 11-92 hektoliternél. Nemcsak az adatgyűjtés megbízhatlanságának tudhatjuk ezt be, hanem a nagyon is kezdetleges, primitív gazdálkodásnak. 1871-ben összeírták a mezőgazdasági gépeket és munkaeszközöket, a katonai határőrvidék kivételével a magyar állam egész területén s ez adatgyűjtés szerint az ekéknek több mint fele, 1.109.460 közül 578.935 drb faeke volt.

Mily kezdetleges ott a mezőgazdaság, hol a földet jó felében faekével turják. Nem esoda, ha egy kissé kedvezőlenebb időjárás mellett, gyöngye középtermetést sem igen arattunk. A mező gazdálkodás primitív volta mellett szól a takarmánynövényeknek akkori csekély területe. Takarmányrépával 1870-ben még csak 50 ezer hektár volt beültetve, holott 1894-ben már 460 ezer s ugyanezen idő alatt a mesterséges kaszálók 217 hektárról 740 ezer hektárra emelkedtek; pedig a terület emelkedésében nem jut kifejezésre a lefolyt negyedszázad alatt elért haladás. A nagyobb területen ma már, a jobb művelés folytán, viszonylag is sokkal többet termelünk. Az első öt évben, melyről adatgyűjtésünk szól, a takarmányrépa átlagos termésmennyisége hektáronként 64-54 és 102-82 mmázsa között ingadozott, a legutóbbi öt év alatt ellenben 176-52 és 263-28 mmázsa közt; a mesterséges kaszálók termése akkor 20-62 és 24-48, most 31-19 és 40-61 mmázsa közt váltakozik.

Külkereskedelmi forgalmunk általános jellegét még ma is az adja meg, hogy nyersterményeket viszünk ki s iparcikkeket hozunk be.

Még erősebb volt ez a jellemvonás a hatvanas és hetvenes években s így annál érzékenyebben sújtottak bennünket a szakadatlan rossz termések. Legtöbb terményünk kezdetől fogva a buza volt. 1867-ben és 68-ban a magyar buza uralkodott nemcsak Ausztriában, hanem Dél-Németországban, sőt Svájcban is. Az 1868-iki gyöngye termés már csökkentette versenyképességünket, 1870-ben pedig, a francia

német háboru miatt, Németország megakasztotta Svájcba irányuló kivitelünket s a magyar buza helyét ott az orosz kezdte elfoglalni s elvesztett pozíciónkat a későbbi rossz években nem voltunk képesek teljesen visszahódítani.

Buzakivitelünk 1868-ban megközelítette a hét millió métermázsát, 1873-ban leszállt 1-51 millióra: liszt-kivitelünk is, mely 1869-től 1872-ig 1-31 és 2-32 millió mmáza közt váltakozott, 1873-ban 825 ezer mmázsa süllyedt. Ellenben 1871-ben már nagymértékben megindult a buza és lisztbehozatal; az előbbi ekkor már nagyra fejlődött malmaink hozták be, melyeknek a hazai termelés nem nyújtott elég nyers anyagot, a meghódított piacok elvesztése pedig úgy rájok, mint egész közgazdaságunkra nagy veszteség lett volna. A behozatal 1874-ben érte el a tetőpontot, ekkor közel egy millió mmázsa buzát hoztunk be, 12-29 millió frt értékben. De még a legrosszabb két évben is volt némi kiviteli többletünk. Buzából és lisztből együttvéve 1873-ban 1-78, 1874-ben 1-93 millió mmázsa, 30-23, illetőleg 31-20 millió forint értékben. Mily hanyatlás ez azonban 1868-hoz képest, midőn buzát és lisztet 8-53 millió mmázsa vittünk ki s érte 97 millió frt folyt be hazánkba!

Az 1871-től kezdve rendkívül emelkedő gabonárák nem ellensúlyozták a termés deficitjét. Állattenyésztésünk sem haladt kedvező irányban. Lóállományunk anyaga, állami ménesünk és méntelepeink szakavatott, gondos vezetése folytán, kétségkívül már ekkor lényegesen javult, de számbeli szaporodás éppen nem tapasztalható. Szarvasmarha-állományunk is, mondhatni, változatlan maradt; juhállományunk pedig 15-08 millióról 9-84 millióra apadt. Ez részint a legelők szakadatlan feltörésével, részint a gypjúárak hanyatlásával áll összefüggésben. Az őcső ausztráliai gypjával nem tudunk versenyezni, a husjuhok tenyésztésére való átérés pedig sehogyan sem ment, sőt nem megy még ma sem.

A mezőgazdaság mostoha helyzete erősen megrendítette a birtokos osztályt, melyet az újabb korról beköszöntött túlvérmesség és fokozott igények különben is elkaptak. Az alkotmányos költségekről sem szabad megelégednünk. A három évenként megújuló küzdelmes követelések sok család vagyoni helyzetét ejtették orvosolhatlan sebet. Ehez járult a sok elpocsékoló idős a mi talán mindkettőnél súlyosabb következményű baj volt, a kiméretlen korteskedések által a nép demoralizálása. A birtokos osztály pusztulásáról nincsenek számszerű adataink, de a ki nyitott szemekkel nézi közéletünk folyását, nagyon jól látja ezt.

A kisbirtokos helyzete sem volt jobb. Jó birtokstatisztika sok becses felvilágosítással szolgálna. De ilyenent mind a mai napig sajnosan nélkülözünk. A telekkönyvi birtoktestek fogalmáról is csak 1875 óta vannak olyan a milyen adataink. Ezek szerint 1875-től 1879-ig a birtokváltozás alá eső ingatlanoknak 5-8 százaléka végrehajtás, 69-71 százaléka szerződés által cserélt birtokot (természetesen az utóbbiban is nagy számmal lehettek a kényszereladások), míg haláleset, vagyis a természet rendje szerint beállt öröklés folytán 21-24 százaléka. A végrehajtások száma ez öt év alatt 9606 és 19213 között váltakozott, az így birtokost cserélt ingatlanok értéke pedig 10-18 és 16-67 millió frt között, míg a szerződés által történt birtokváltozások pénzürtéke 108-10 és 114-74, a haláleset folytán történteké pedig 47-68 és 61-20 millió frt között mozgott.

Ez adatok azonban nem tisztán a földbirtokról szólnak, hanem a városi ingatlanokról is s az elárverezett ingatlanok értékénél Budapest nem csekély súlyjal esik a mérlegbe. Jellemző, hogy az árveréseknek sem számánál, sem értékénél a maximumot nem az 1875-76, vagyis a nagy gazdasági és pénzügyi válsághoz közel eső évek mutatják, hanem 1879-től 81-ig érték el a tetőpontot, a gazdasági javulás korszakának kezdő éveiben.

Mind ezek után elmondhatjuk, hogy mezőgazdaságunk és általában a gazdaosztály a tárgyait korszak alatt nem hogy emelkedett volna, hanem hanyatlott.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- November 2. Megyei közigazgatási bizottság ülése d. e. 10 órakor.
5. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.
12. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
29. A biharm. nőegylet árvaházának megnyitó ünnepélye és az »Erzsébet-táncszestélye.

* **Uj kath. kör.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a várnai katolikus kör alapszabályai 90.147 sz. a. a bemutatási záradékkal láttattak el.

* **Osztrák-magyar nagykövet a pápánál.** Mint Rómából, okt. 28-ról távirják, a pápa ma fogadta Revertera gróf osztrák-magyar nagykövetet.

* **Dr. Batthyány László gróf.** A bécsi egyetemen Batthyány László gróf, Batthyány József gróf, Józsi Bácsikának fia, e hó 26-dikán fényes sikerrel tett tudori vizsgát a filozófiából és chémiából. A tehetséges fiatal grófnak, aki cs. és kir. kamarás és tartalékos hadnagy az 5. huszárezredben, a köpcsényi kastélyban nagyszerűen berendezett chémiai, villanyossági, technikai, asztronómiai, fényképészeti laboratoriuma van, Röntgen-féle gépekkel, eszközökkel és készülékekkel. A gróf ki jelenleg 26 éves, folytatja orvosi tanulmányait, melyekből már két rigorózumot fényesen végzett. Két év múlva az összes gyógytudományok tudori kalapját is megakarja szerezni.

* **A czár utazása.** Darmstadti sürgöny szerint az orosz czári pár elutazása okt. 29-én délelőtti 10 órakor fog megtörténni. Miklós czár katonatiszteknek, valamint udvari- és államhivatalnokoknak több rendjelet adományozott.

* **Uj főispán.** Fiáth Miklós báró, Fejérmegye főispánja elhagyja állását és a belügyminiszteriumba fog kinevezettni, minthogy »hozafias« működését Bánffy nem hagyhatja méltánylás nélkül. Hogy azonban a főispánság a családban maradjon, helyére öcsesét, Fiáth Pál bárót, szemelte ki a kormány.

* **Ülések a városnál és megyénél.** Bihar megye közigazgatási bizottsága hétfőn, november hó 2-án délelőtti 10 órakor, Nagyvárad város közigazgatási bizottsága pedig november hó 5-én délután 3 órakor tartja rendes havi ülését. — Nagyvárad város törvényhatóságibizottságának közgyűlése november hó 12-én délután 3 órakor lesz.

* **Millennáris szünet a községi iskolákban.** Az országos kiállítás alkalmából a tanítás f. évi november hó 2-ik és 3-kán — hétfőn és kedden — s helybeli összes községi elemi és polgári iskolákban szünetelni fog.

* **Orosz-francia barátkozás.** Wladimir orosz nagyherceg délután Faure elnöknel látogatást tett, mely hosszabbideig tartott, mint ez az ilyen látogatásoknál szokásos. A nagyherceg az elnökkel a francia-orosz ünnepről és ama benyomásokról beszélgetett, melyet az orosz czári pár Franciaországból magával vitt.

* **Telefon Budapesttől Berlinig.** A budapest berlini távbeszélő vonalat a jövő év tavaszán építeni kezdik és 1897 szeptemberben már meg is nyitják. Ez az új telefon-vonal a leghosszabb telefon-összeköttetés lesz Európában. Hosszuságát Magyarországon és Ausztriában 470, Németországban 550 kilométerre tervezik. A költségek 290,000 forintra rugnak, a mely összegből Magyarország 130,000 forintot visel.

* **Központi választmány értekezlete.** Nagyvárad városi választmánya tegnap délután rövid ülést tartott a városházán. Sal Ferencz polgármester elnöklése alatt. Elnök bejelentette, hogy a képviselőválasztás Nagyváradon, tegnapelőtt, október hó 28-án

ment végbe s Tisza Kálmán 810 szavazattal megválasztott; ellenjelöltje dr. Vári Szabó Béla 309 szavazatot kapott. A jelentést tudomásul vették. — A második tárgy az 1897. évi választók névjegyzéke volt, melyet véglegesen megállapítottak. Mivel felebbezés a kitűzött határidőn belül senki részéről nem adatott be, a névjegyzéket nem küldik fel a Curiához.

* **Személyzetiek a posta-távirida köréből.** A nagyvárad posta-távirida igazgató Melcher Károly posta-táviridai fogalmazót a biztos teendővel megbízta. — Matolcsy György posta-távirida tiszt Nagyváradról Budapestre helyeztetett át.

* **A bihari választáshoz.** A képviselőválasztások alkalmából tegnap Bihar községből egy táviratot közöltünk, a melynek szóról-szóra adott szövege szerint azt közöltük, hogy Biharon dr. Vári Szabó Bélát a választó helyiségből kiutasították. Helyreigazító táviratot vetünk a mely szerint nem Vári Szabó Bélát utasították, de ő utasított ki valakit.

* **A munkácsi feyház végnapjai.** A Rákócziak ősi vára Munkács, melyet az újabb időidőben feyházul használtak, mint feyház végnapjait éli, most feloszlatják. A feyház elszállítását már meg is kezdték, hatvankettőt az örökkel együtt áthelyeztek Szamosújvárra. A feyházat november 10-ig teljesen kiürítik.

* **Egy kis választási esete-paté.** A választás alkalmával tegnapelőtt délután 3 óra tájban a 48-as párt zászlóival egy tömeg elindult Olasziba körútra. Sorba jártak az utcákat élteve a 48-as pártot és dr. Vári Szabó Bélát. A közkorház közelében összetálokoztak néhány falusi szekérrel, a melyeken kormánypárti választók jöttek Biharról s igyekeztek hazafele Fugyiba és Betfiára. A tömegeből néhány suhanc daczára a higgadtabb gondolkozásnak intéseinek, a kocsikon ülők közül többet megütöttek s megabuzogolták Tisza Lászlót. A zajra a honvéd laktanyából kivonult egy csapat honvéd és a dr. Vári Szabó Béla lakásáig kísérték a zászlós tömeget. A megtámadott falusiak minden további baj nélkül folytatták utjukat. Tegnap aztán két sebesült érkezett a rendőrséghez s bepanaszolták, hogy súlyosan megvannak sérülve. A vizsgálatot megindították.

* **Haladó község.** Kocsuba biharmegyei hitközség eddig a buntyesdi körjegyzőségben békésen megfért. Utóbb azonban a képviselőtestület előnyösebbnek látta, hogy a község saját jegyzője vezetése alatt intézze ügyes-bajos dolgát. Elhatározták, hogy a község nagyközségi alakul. A belügyminiszter most értesíti Biharvármegyét, hogy Kocsuba kisközség nagyközséggé alakulását megengedi.

* **Egy sokoldalú tehetség.** A penészes pinzelakás, dohos levegőjét szivta egy fiatal izraelita, ami tudvalevőleg nem hiba. De az már öreg hiba, hogy ami keze ügyébe akadt elrajzolta, szóval nem nézhette a másét. Tegnap egy borbély, magyarul: »szórvágnoki mütész«, extra ollóját csente el, miért ez szörnyen megnehezelt az ügyeskedő oraságra és panaszra ment a rendőrséghez. Felkísérték az ipsét, ki egy toll vakarintással sem tudta igazolni magát. Hanem ehelyett szörnyűket hazudott, saját egyénisége és foglalkozása minémiségére vonatkozólag. Először sakter volt, aztán előimádkozó az orthodoxoknál, majd dió-kereskedő és vigécz, később pedig mesterelegénynek adta ki magát. Az univerzál zsein nagyon érdekelte a rendőrséget, ennek köszönheti aztán az illető fiatal ember, hogy hát biz ő semmi! De mégis valami, — csavargó! Lecsukták a jófirmát s most egy új mesterséggel is dicsekszik, jelenleg: ülnök.

* **Kamforrá vált szabó.** Típsz, a híres nősabó utóda: Grósz Mór derecskei ifju nem találta elég jövedelmezőnek a szabó mesterséget s a pénz szerzés könnyebb módja után nézett. Nem nagyon sokat gondolt am azzal, hogy sikeres pénzügyi manipulációja a büntető törvénybe ütközik-e. Így aztán viselt dolgairól a kir. törvényszék is tudomást vett. Grósz Mór azonban nöm nagyon szereti az új mesterséget s ez okból igyekszik inkognitóját megőrizni a törvényszék és rendőrség előtt. A nagyvárad kir. törvényszék most sikkasztás vétségéért országosan körözötteti a 25 éves ifju szabó segedet.

* **Egy nagyváradai erőművész a börtönben.** Tachel Antal, hajdanában itt is, ott is, meg Nagyváradon is produkálta erejét egy kóbor tornász társulatnál; jelenleg kenyérkereset nélkül lézeng Nagyváradon. Ha házigazdájának is üres ideje van, hát birkóztak s e multság mindkettőjüknek igen tetszett. Hanem tagnap politizálni is kezdtek s mint rendesen, a politikát veszekedés követte, kapacitálásból aztán Tachel neki ment gazdájának, földre teperle és úgy össze is törte-verte, hogy szegény csak úgy nyög még most is bele. A megütölgelt házigazda jelentést tett a rendőrségnél és az erőművész kóterbe került, hol leirhatatlan tettekkel tüntette ki ismét magát.

* **Rendőri hírek.** *Elfogott tolvaj.* Bodó János csavargót tegnap éjjel egy rendőr elfogta. Párnát lopott s ezt cipelte magával. Mivel a rendőr kérésére magát igazolni nem tudta, bekísértetett. Bodó János máskülönbben ismert firma s már hat havi börtönt is kitöltött szintén lopásért. — *Eltűnt öregember.* Egy Reviczky Lajos nevű 60 éves fél szemű és szürke szakállu öregember tegnap elkóborolt s nem tudják hová lett. Különben az öregnek az a szokása, hogy elindul, s maga sem tudja hogy hová, míg össze nem esik. Egy új csizmát kapott tegnap s ennek úgy megörült, hogy sétálni ment. Most keresik, hogy hová tűnt el ismét a szegény beteg öreg. — *Hűllen cseléd.* Friedman Anna panaszt emelt a rendőrségnél, hogy míg ő a sas száloda előtt ácsorgó tömeget nézte, a párnája alatt léve 40 forintot tartalmazó tárczáját valaki ellopta. A gyanu a szolgálójára irányul, ki óriási praxiságal bír a tagadás művészetében.

TANÜGY.

Az ipariskolai bizottság ülése. A nagyváradai iparostanoncziskolai bizottság tegnap d. u. tartott ülésében elintézte a felmerült ügyeket. Jelen voltak: Ragány János elnök, Kékus Vidor, Stark Gyula, Szűcs Izsó, Palkovits Imre, Guttmann József, Mészáros József, Óváry Lajos Andriška Károly, ifj. Cser János, Jankovits János és Sztarill János jegyző. Megállapították a tanerőket a téli tanfolyamra. A számtanhoz Nagy Béla, a fogalmazáshoz Nagy Lajos, a szabdkézi rajzhoz Békéssy János, az építési és alakitási rajzhoz Láncey József, a faipari és szakrajzhoz Csordacsics Ferencz, szabdkézi rajzhoz (alsó osztályban) Domokos Lajos megválasztását ajánlja a bizottság a városi tanácsnak. A felsőbb osztályoknál a szabdkézi rajz betöltetlen marad, mert kellőleg képesített tanerő nem jelentkezett. Helyette ideiglenesen a mértani és alakitási rajzot tanítják. Az ipartestület tudatja, hogy Medveczky Dezső jegyző eltávozott s helyette Jankovits János van alkalmazva. Meghívták a bizottságba. — Az iskolalátogató bizottságot Milibák József elnökléte alatt Bauma Vincze, Nozáky Rudolf, Óváry Lajos, Széles Lajos és Szepevár Pál tagokból alakították meg. — Végül az igazgató hatáskörét megállapító szabályzat tanulmányozására, a melyet a tanács tett át, egy bizottságot küldtek ki; tagjai: Ragány János, dr. Tóth Mihály Sztarill János, Bertsey György, dr. Várady Zsigmond és Weisz Károly. — Egyéb tárgy nem volt.

Egy ipartestület sajtópöre.

— Eredeti tudósítás. —

Budapest, okt. 29.

Körülbelül két év előtt az összes budapesti szobafestők, mázoló, czimfestők, aranyozók és fényező mesterek, valamint segédek egy hektografált felhívást kaptak a postán. A röpv a nevezett iparágak ipartestületének vezetősége ellen irányult, továbbá P a r a l l Ferencz ügyvéd iparhatósági biztos ellen, akit vádlevelé szerint a rágalmazó és becsületsértő kifejezések egész sorával illet. Az ipartestület vezetőit pedig mindenféle visszaéléssel, sőt egyenesen h a m i s i t á s o k k a l és s i k k a s z t á s o k k a l is vádolja.

A felhívást Neumann Ignác czimfestő, zászlógyáros és fotografus küldözvén szét, ellene indítottak sajtópört P a r a l l Ferencz iparhatósági biztos, továbbá külön vádlevelében

Ozoroszký Henrik, Albrechtovics Elek, Brenner Albert, Deutsch Ignác, Göller Antal, Müller Richárd, Löwi Jakab, Krausz Illés, Ullmann Gyula, Wohkmuth Gusztáv, Götz Adolf, Bergh Ferencz, Erhsdt Lajos, Fischer Frigyes, Homonay István, Mihályi Antal, Hieger Károly, Rumbold Bernát, Weywodn Ignác, Zimmermann Mór, Ezek panaszát egy ízben tárgyalta már az esküdtszék, de a vádlott Neumann Ignác távollétében, a kit akkor kéthavi foga házra ítélték.

A makacssági ítélet után új tárgyalást kell tartani s így került az ügy ma második tárgyalásra Zsitvay Leo elnöklése mellett Cseke és Czekélius bírák voltak a szavazók és Kállay Miklós dr. jegyző. A 21 panaszos Székely György dr. kíséretében jelent meg, a vádlott védőjeként Guthi Soma dr. jelentkezett. Az esküdtszék tagjai lettek: Kémenczy Ferencz dr. Goldberger Lajos, Nérey Dezső, dr. Polányi Aladár, dr. Kemény Miklós, Hindy Béla, Follmann Alajos, Nessay Gyula, Topits Alajos, Székely Elek, dr. Chyzer Béla és Mössmer Ernő rendes- és Strobenz Károly, Marton Alajos póttagok.

Mikor a tárgyalást, mely valószínűleg az éjszakába is bele fog nyulni, megkezdik, Székely Elek esküdt rosszulletére hivatkozással az elnöktől elbocsátást kér és kap. Helyére Strobenz Károly jutott a pótesküdték sorából. Következik első tennivalónak a vádlott kihallgatása az általános kérdésekre.

Neumann Ignác 48 éves, izr. vallásu, nős, négy gyermek atyja, iparos. Sajtóvétségért és becsületsértésért is már volt büntetve 20 forintra. Mielőtt a bizonyítás következne, felolvassák előbb a két vádlevelet, majd a bevádolt felhívás magyar példányát. Az inkriminált írást ugyanis Neumann német nyelven is szétküldözte. Tárgyalás késő éjjel eltartott.

Igazságszolgáltatás.

A varró-gép története. Grosszman Lipót, Szeidl Béla megboldogult cégnél egy varró-gépet vásárolt, részlet fizetésre. És mivel egyszerű pénzre volt szüksége, zálogba csapta. Szeidl ez ellen feljelentést tett, mivel az aláírt szerződés úgy szól, hogy a gép teljes kifizetése az eladó tulajdonát képezi. Azonban a kir. törvényszék Grossmann Lipótot az ellene emelt sikkasztás vétsége alól felmentette.

Törvényszéki végtárgyalások. A nagyváradai kir. törvényszék büntető ügyi osztálya ma nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Közokirat hamisítás büntetvével vádolt Szilágyi Sándor és társa bűnügye.

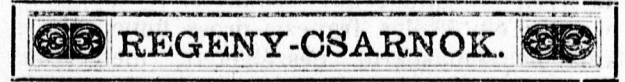
Lopás vétségével vádolt Breskó János és társai bűnügye.

Lopás büntetvével vádolt Szabados Imre bűnügye.

Gondatlanságból okozott emberölés vétségével vádolt Lőrinczy György bűnügye.

Erőszakos u. k. büntetvével vádolt Gümő János és társai bűnügye.

Az ülésen K. Nagy Sándor törvényszéki bíró elnököl. Jegyző: M a r o s y Endre.

Zsebel ki felebarátodat.

REGÉNY.

Írta:

GÉRARDE D. 26

— Mindegy, akármit mondtam is; viszontza Kázmér Luczián faggató kérdésére. — Hát azután miben egyeztetek meg te és Robertin néni?

— Hogy csend és nyugalom a legszükségesebb feltétele annak, hogy edes anyánk egészsége helyreálljon. És azért mondtam neked, hogy izgalmas beszéd tárgyat kerülni kell.

— A mama pedig éppen nem volt fölizgatott és önmaga akart szólni arról a tárgyról, aminthogy ő is beszélt legtöbbit; felelő hártározottan Kázmér.

— Talán akkor nem volt izgatott, de utóhatása nem szokott elmaradni.

— Mondom már, hogy a mama kezdte a beszédet erről; szólt ismét Kázmér, de morogván.

— Valóban? kérdé viszont hidegen Luczián és ezalatt tovább ápolta virágait, Kázmér pedig a falon felakasztott számos aczélmetszetet nézte.

— Te Luczián, igazán nagy ügyességet fejtettél ki szobát berendezésében; szólt meg némi szünet után Kázmér. — Meg aztán menyinyi sok szép nőképet gyűjtöttél te össze. Csakugyan, mind nőképek és valamennyi szép nőket ábrázol.

— Büszke is vagyok rá, hogy női szépség tekintetében némileg szakértő vagyok; jegyzi meg Luczián hidegen.

— Az a leány ott majdnem olyan szép, mint az én ismeretlen hölgyeim a házivaterából; mondá Kázmér, rámutatva egy francia rézmetszetre, mely egy gyümölcsáros leányt ábrázolt. — Ezt szeretném legjobban az egész gyűjteményedből.

— Előttem is az a legkedvesebb; viszontza Luczián bátyja vállá fölött a képre tekintve, — legalább az a szökék között; egyébként azonban jobb szeretem a barnákat; tette hozzá oly nevetéssel, mely huszonnyéves életkorát tekintve kissé czinikusan hangzott.

Luczián ismét elkezdte öntözgetni virágait, és aközben félvállról odavetette:

— Ugy-e a bérletről, pálinkafőzésről és marha-állományról beszélt?

— Kicsoda? A mama? Nos igen, természetesen.

— A gabonáról és munkaerőről?

— Az erdőről és burgonyaföldekről is, úgy, hogy a fejem szédült tőle.

— Bizonyára, szegény Kázmér! Ez nem neked való. Mégis meglehetősen pontos áttekintést nyerhettél ma?

— Éppen nem. Semmivel se vagyok okosabb, mint voltam. Az anyánk éppen a zöld könyvecskéből akart nekem valamit magyarázni, amikor belépésem megzavarta benne.

— Ez nagyszerű! kiáltott föl Luczián mély fohász kíséretében, és mintegy megkönnyebülve tette félre az öntöző kannát.

— Mi olyan nagyszerű? kérdé némi meglepetéssel Kázmér.

— Mi? Hát ez az Azelea itt ni; ez kedvencz virágom. Ide jöjj és ajándékozd meg egy tekintettel. Ma reggel két bimbója fakadt.

— Ugyan hagyj nekem békét ezekkel a virágokkal, Luczián. Igaz, majdnem elfeledtem volna, hogy Bogdanovics kisasszonynak megígértem valami virágot.

— Ugy? Minek kívánta ő azt?

— Mit tudom én? Még a virág nevét is elfeledtem. Bizonyosan ilyenféle virág lehetett az — hogy is nevezted te?

— Azelea?

— Körülbelül ez lesz a neve. Adjál nekem egyet ezekből a virágzó hajtásokból; mondá Kázmér, rámutatva a legszebbikre.

— Nem, ezt nem! tiltakozott Luczián élénken, s oda rohant az ablakhoz, hogy megvédje a virágcserepet, melyhez Kázmér közeledett. — Majd ha szombaton Bogdanovicsékhoz mégy, adok neked egyet.

— Nem kísérsz el oda?

— Teljességgel semmi kedvem hozzá; válaszolt Luczián odavetőleg.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A királyi pár elutazása a fővárosból.

Budapest, okt. 29. (Saj. tud. táv.) Király ő Felsege és Erzsébet királyné ma délben utaztak el a fővárosból Bécsbe, s velük ment az egész udvar. Mivel a millenniumi ünnepek véget értek, egyideig nem is jönnek ő Felsegeik a székes-fővárosba. A királyi pár elutazása impozáns megnyilatkozása volt a szeretetnek és hódolatnak, a melylyel a

nemzet és a főváros közönsége övezi a Felséges királyi családot.

Ő Felségeik a Ferencz József-téren, Akadémia-, Arany János-utcán és a Váci-köruton hajtottak a nyugati pályaudvarhoz. S hogy minél ünnepélyesebb legyen a Felséges királyi pár elutazása, a pályaházhoz vezető útvonal lakosai házaikat, ablakaikat, erkélyeiket csinosan feldíszítették szőnyegekkel, virágokkal, zászlókkal. A pályaudvaron igen fényes, előkelő közönség jelent meg Ő Felségeik hódoló üdvözlésére. Ott voltak: Schlauch Lőrincz kardinális püspök, a miniszterek.

Midőn Ő Felségeik a pályaudvarra érkeztek, a jelen volt méltóságok tiszteletteljesen üdvözlötték a királyi párt. Király Ő Felsége többeket kitüntetett megszólítással. Legelőször Dr. Schlauch Lőrincz bíboros püspököt szólította meg s rövid ideig szívélyesen társalgott a király Ő Eminenciájával, majd a miniszterekhez intézett néhány szót. Királyné Ő Felsége szintén pár percig beszélgetett a kardinális-püspökkel és a jelen volt miniszterekkel.

Ottó főherceg előléptetése.

Budapest, okt. 29. (Saját tud. táv.) Ottó főherceget a 10-ik lovasdandár ezredes-dandárosát, király Ő Felsége vezérőrnagygyá nevezte ki s a kinevezését a rendeleti lap legközelebb közli is. Ottó főherceg eddig a 9. számú Nádasdi huszárezredhez volt beosztva.

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ³⁰ regg., 2 ³⁰ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ³⁰ d. u., 11 ³⁰ éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹⁰ éjjel, személyvonat 7 ³⁰ reggel, 3 ⁴⁰ d. u., 1 ⁴⁰ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁰ este, 2 ¹⁰ éjjel, vegyesvonat 1 ³⁰ d. u., személyv. 3 ³⁰ délután, 2 ⁰⁰ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁰ reggel, személyvonat 10 ¹⁰ éjjel, 11 ³⁰ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ³⁰ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³⁰ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh* felé vegyesvonat 4 ³⁰ reggel, 1 ⁴⁰ d. u.	Vaskóh-Belényes* felől vegyesvonat 11 ⁰⁰ d. e. 9 ¹⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ³⁰ r., 4 ³⁰ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁰ este.
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ³⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10 ⁰⁰ d. e. személyvonat 8 este.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

KÖZGAZDASÁG.

Szőlővessző-szaporító és oltványkészítő telepek. A filloxera által elpusztított szőlők felújításáról szóló 1896. V. t.-cz. végrehajtása során a földművelésügyi miniszter hirdetést bocsátott ki, a melylyel azokat a vállalkozókat, akik a megállapított feltételeket s a körülírt állami segély igénybevétele mellett szőlőültvényeket kereskedelmi célokra készíteni hajlandók, felszólította, hogy arra vonatkozó ajánlataikat a kitűzött határidőig — október 31-ig — hozzá nyújtsák be. Tekintve, hogy az utóbbi időben a közönség érdeklődését a választási mozgalom kötötte le s így a szóba levő hirdetés szélesebb körök figyelmét esetleg könnyen kikerülhetett a földművelésügyi miniszter, nehogy a jelzett határidőt önhibájukon kívül esetleg elmulasztó vállalkozók az ajánlattevés lehetőségéből kizárassanak, az ajánlatok benyújtására megszabott határidőt meghosszabbította november 15-ig.

Repczét pusztító bogarak. Nagy-Fratósról (Aradmegye) írják, hogy a szépen kikelt repczetáblákban roppant sok kárt okoznak a nagymennyiségben elszaporodott honvédbogarak, a melyek már a petéket is le rakták; így tehát a jövő évben bizonyára minden repczet letarolnának a honvéd bogarak, ha a birtokosság a peték és férgek irtására nem törekednék. A legtöbb helyen gyermekekkel szedetik össze a roppant kártékony férgeket.

A földművelésügyi miniszter leirata a gyógynövények termelése tárgyában. Az idei gyógyszerészeti kongresszus a hazai gyógynövény-termelés fellendülésére két rendbeli határozatot hozott, a melyek egyike a földművelésügyi minisztertől a gyógynövény termelés fejlesztése módozatának megállapítására szakférfiakból alakítandó értekezlet összehívását kéri meg, másika az országos magyar gazdasági egyesülethez, a Magyarország területére alkalmas gyógynövények termesztésének könyvére kiírandó pályázat ügyében intézendő átiratról szól. Kapcsolatban a kongresszus ezen kettős határozatával és a természettudományi társulathoz a gyógynövények termelésére vonatkozó könyvek ügyében intézett számos kérdéssel, a »Természettudományi Közlöny« októberi füzetében Schilberszky Károly dr. azon magyar kiadványokat ismertei, melyek az orvosi növények termelésével foglalkoznak. A kongresszus határozatai megfogantatva nincsenek, de ez országos magyar gazdasági egyesülethez a napokban érkezett miniszteri leirat máris arra enged következtetni, hogy az illetékes körök a gyógynövények termelésének silány, meglehetősen elhanyagolt gazdasági ágát figyelemre méltatják és ezen fontos kérdéssel jóakarólag foglalkoznak.

Nagyváradai hetivásár.

— Október 27. —

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1896. október 27-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Ó buza 6.90 Uj buza 6.80 Kétszeres buza. 5.60.—5.50. Rozs 5.80—5.70 Árpa 4.00—3.80 Zab 4.80.—4.50 Tengeri 3.25 uj 3.20 Borsó 15.— Lencse 18.— Bab 7.— Köleskása 12.00 Burgonya 2.20 Lángliszt 13.00 Zsemlyelisz 12.50 Fehérkenyér liszt 11.50 Barnakenyér liszt 10.— széna fuvarral 2.40. Szalma fuvarral 1.50 Szalonna 56.00 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa. bikk 3.—, tölgy 2.80, eser 3.25. 100 kiló marhahus —.52. Öntött gyertya —.54. Lámpaolaj —.50. Egy liter bor ó 50, uj 40. Pálinka 36 szilvapálinka 95, szesz 85. Egy métermáza kócsó 10.70, nyers fagygyu 25.00, olvasztott fagygyu 35.—, szappan 25.—, birka gyapju — magyar gyapju 00.—. Egy hektoliter ó-bor 36.— uj bor 21.—, mész 1.10, kemény faszén 1.60, puha faszén —, kendermag 10.— köles 6.— repcze 11.00. dió 18.—, mogyoró 15.— aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 60, sertéshus 56, juh-hus 34, veres hagyma 9, fog-hagyma 26, bors 1.20, paprika 1.60 barnakenyér 9. Egy liter kócolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernamag —. frt.ig, 1 mm. Lóhere —. —. 1 mm Burgondi —.

Marha ártáblázat 1896. október 27-ről egy pár első rendű jármás ökör 280—325 egy tár másodrendű jármás ökör 230. 285, egy pár harmadrendű jármás ökör 130. 190. 1 pár fejős tehén 95—180. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 62—85 1 drb vágó tehén 150 kgr. 46—70, 1 drb. veres borju 09—15 1 drb. fél éves borju 16—26. 1 drb egy éves borju 25—38. két éves borju 35. 58. 1 drb. hizott sertés —, 1 pár fél éves sertés —, 1 pár egy éves sertés —, 1 pár két éves sertés —, egy drb. jó igás ló 60. 90 1 pár ökörbőr 16—22. egy pár tehénbőr 12—16 borjubőr 4—5.50 1 pár lóbőr 8.—9. 1 pár juh-bőr 0.00—0.00

Forgalmi kimutatás 1896. évi október hó 27-ről: Tiszta buza körülbelül 700 hltr, kétszeres buza 450 hltr, rozs 700 hltr, árpa 400 hltr. zab 350 hltr, tengeri 800 hltr, burgonya 1400 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy — drb, félhizott — sovány —, süldő —, ma-

lacz —, hizott marha 20, jármás ökör 445, fejős tehén 267, borju 158, bivaly 13, juh és bárány 350 ló 243.

Terménytőzsde.

Budapest, október 29.

B u z a	ősze, bácskai	7.50
	ősze, északi	7.55
	október-novemberre, bácskai	7.88
	okt.-nov.-re északi	7.89
R o z s	ősze bácskai	6.80
	ősze, északi	6.82
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	4.21
	okt.-nov.-re, északi	4.22
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	0.00
	okt.-nov.-re, északi	0.00

Bécs, október 29.

B u z a	tiszai	8.15—8.45
	bánsági	7.90—8.35
	bácskai	7.75—8.25
	szokványáru ősze	8.28—8.30
B u z a	szokványáru tavaszra	8.39—8.41
R o z s	tiszavidéki	7.10—7.25
	szokványáru ősze	7.22—7.25
	szokványáru tavaszra	7.88—7.40
T e n g e r i	magyar	4.70—4.80
Z a b,	magyar kereskedelmi	6.20—6.40

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. okt. 29-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121 25
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97 40
Italmérségi jog megváltási kötvény	100 —
Hórvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97 50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	155 25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	139 —
Osztrák járdék papirban	101 10
Osztrák járdék ezüstben	101 10
Osztrák járdék aranyban	121 75
Osztrák korona járdék	101.—
186). osztrák államsorsjegyek	155 50
Osztrák magyar bank részvény	944.—
Magyar hitelbank részvény	406.25
Osztrák hitelintézeti részvény	368.75
Osztrák-magyar államvasúti részvény	363.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.50
Német birodalmi márka	58.82 1/2
London vista	119.85
Páris vista	47.55
20 márkás arany	117.75

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

Táncztanítási hirdetés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. évi november hó 5-én a „Zöldfa-szálloda“ **disztermében**

táncztanfolyamot

nyitok, mely tanfolyam alatt a jelenleg divó tánczokon kívül még a következő tánczdarabokat is tanítom: Graciana, Pas de quatre és Kreiz-polka.

Biztosítom a kellő eredményről, a mint több éveken át a helybeli Orsolya-zárdában tanusítottam, ahol f. évi december hó 1-én kezdendők az előadásaim.

Együttal bátorkodom értesíteni, hogy magánórákat háznál is adok, továbbá a tanfolyamot több csoportra felosztva fogom tanítani.

Kicsinyek részére délután, felnőttek részére este. A tanfolyam 2 hónapig tart; tandíj **12** frt, ismétlőknek **8** frt.

Beiratkozások: **Zöldfa-szálloda disztermében d. e. 8—9-ig és d. e. 1—3-ig.**

Kiváló tisztelettel

Sára Miklós,

nváradai állandó táncztanító.

Egyházi és egyleti zászlók.

Kitüntetve:

Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.

Kitüntetve:

Deés 1879. — Budapest 1885.

Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS utóda,

József főherceg és Klotild főhercegné asszony ö császár és királyi fenségeinek udvari szállítója
BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 14-ik szám. — Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges

tárgyait a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHÁKAT,

Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat. — Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermekek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy meg-aranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök.

(242) 1-52

Műhímezés.

SZENT LÁSZLO KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
VONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,ELVÁLLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSES KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGO
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

PAPIR- és IRODASZEREK

* * * * * raktara. * * * * *